

Połącz się ze światem mleczarstwa

D-FEPC-18-047

Czerwiec 2018

Wytyczne EDA dot. zasad i wzmocnienia Ochrony Określeń Mleczarskich¹

Stan aktualny i legalne zasady Ochrony Określeń Mleczarskich

Te wytyczne przemysłu mleczarskiego mają na celu adresowanie używania i nadużywania chronionych definicji, określeń i opisów handlowych mleka i przetworów mlecznych w ramach Europejskiego Jednolitego Rynku oraz dostarczenie narzędzia dla ułatwienia ich wzmocnienia na poziomie krajowym. Pięć głównych punktów podanych poniżej tworzy strukturę dokumentu:

- I Międzynarodowa ochrona określeń mleczarskich została przełożona na prawodawstwo UE, zaś UE zabezpieczała tę samą ochronę przez 30 lat.
- II Specyficzne ustalenia dot. ochrony terminologii mleczarskiej są zakorzenione w aktualnym Rozporządzeniu UE dot. Wspólnej Organizacji Rynku.
- III Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ECJ) powtórnie potwierdził spójność tych specyficznych zasad z celami realizowanymi przez tę legislację.
- IV EDA zgromadziła pewne przykłady uznane za mylne użycie chronionych definicji, określeń i opisów mleka i przetworów mlecznych, aby pokazać rodzący się problem na rynku UE.
- V Przemysł mleczarski UE wzywa do dokładnego wdrażania zasad w celu zabezpieczenia w całej UE ochrony określeń mleczarskich i ich żywotnego znaczenia dla sektora mleczarskiego UE.

Ta analiza architektury legislacyjnej oraz wnioski prawne ECJ rysują jasny obraz celów i zasad, które formują bazę ochrony określeń przetworów mlecznych. Przykłady dostarczone w tym dokumencie, uznane za nadużywanie, starają się dopełniać legalne ramy przy obecnym stanie rzeczy na Jednolitym Rynku UE.

Wraz z tymi wytycznymi Europejski przemysł mleczarski prosi krajowe inspekcje i Komisję UE:

A. Aby respektować brzmienie i wielokrotne orzeczenia ECJ dot. stosowania zasad ustalonych w Art. 78 i Aneksie VII, Części III, Części IV i Części VII Rozporządzenia (EU) nr. 1308/2013. Szczególnie, odnośnie konkretnej sytuacji rynkowej jak opisano w paragrafie IV tego dokumentu.

¹ Komentarz KSM: tłumaczenie sfinansowane ze środków Funduszu Promocji Mleka

B. Aby uznać używanie określeń mlecznych produktów dla nie-mlecznych produktów, jako nie akceptowalne pod żadnym względem. W szczególności:

a. Nawet jeśli, tamte nazwy są rozszerzone poprzez wyjaśnienie lub określenia opisowe wskazujące na roślinne pochodzenie produktów.

b. Włączając przypadki, gdzie produkty są przeznaczone jako alternatywa na bazie X dla produktu mlecznego.

C. Aby pozwolić określeniom produktów, na warunkach zwolnienia z zasad dot. mleczarskich nazw chronionych, wyłącznie jeśli te określenia (różne w różnych językach Unii) są włączone do Decyzji Komisji UE 20110/79/EU, z uwagi na ich tradycyjne użycie w poszczególnych krajach członkowskich i/lub gdy określenia te są jasno użyte dla opisanego charakterystycznej jakości produktu.

D. Aby zezwolić na używanie określeń mleko i przetwory mleczne w powiązaniu ze słowem lub słowami w znakowaniu produktów kompozytowych, jedynie gdy mleko i przetwory mleczne są istotną częścią - zarówno pod względem ilości, jak i charakterystyki produktu.

E. Aby wzmocnić zasady dot. ochrony nazw mleczarskich, zarówno na opakowaniu (nazwa produktu, znak handlowy, marka, lista składników, itd.) oraz dla reklamy produktu (informacja na stronach internetowych oraz jakiegokolwiek inny materiał reklamowy/marketingowy).

F. Te rozważania stosowane są także do umieszczania produktu w środowisku handlu detalicznego. Alternatywy/substytuty dla przetworów mlecznych nie powinny być umieszczane wewnątrz sekcji mleczarskiej w środowisku handlu detalicznego, ponieważ nie są one produktami mlecznymi, a taka praktyka idzie w przeciwnym kierunku niż fundamentalne zasady dot. ochrony mleczarskich określeń.

G. Zgodnie z interpretacją ECJ, zintegrować ten sam poziom ochrony gwarantowanej przez Art.13 punkt 1 Rozporządzenia (EU) nr 1151/2012, dot. oznaczeń geograficznych do określeń ustaleń Aneksu VII, Części III, punktu 6, podpunktu 1 Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013 dot. ochrony mleczarskich nazw chronionych.

H. Aby określić użycie nieznacznie zmienionych mleczarskich określeń (które są w sposób jasny zrozumiałe, jako takie przez konsumenta), jako nieakceptowane.

I. Aby wzmocnić implementację Rozporządzenia (EC) nr 882/2004 i następnie kolejne, wielorakie narzędzia dostarczone przez nowe Rozporządzenie dot. Oficjalnych Kontroli (EU) nr 2017/6251, w szczególności system Administracyjnego Wsparcia i Współpracy (AAC), tak aby zapewnić właściwe używanie chronionych definicji, określeń i opisów handlowych mleka i przetworów mlecznych byłego art. 78 i Aneksu VII, Część III ostatniego Rozporządzenia (CMO²) nr 1308/2013.

² Komentarz KSM: CMO - Wspólna Polityka Rolna

Połącz się ze światem mleczarstwa

I 30 lat ochrony określeń mleczarskich w ramach Rozporządzeń Wspólnej Organizacji Rynku.

Przez 30 lat specyficzne ramy legislacyjne UE dotyczące ochrony określeń mleczarskich dostarczały obywatelom Europy jasnej wiedzy o tym czym jest mleko i przetwory mleczne oraz chroniło ich przed wprowadzaniem w błąd. Ze względu na specyficzną jakość mleka, Rada Unii Europejskiej przyjęła w dniu 2 czerwca 1987 r. specyficzną ochronę określeń mleczarskich w rozporządzeniu (EEC) nr 1898/87 odnośnie ochrony określeń używanych w marketingu mleka i przetworów mlecznych. To rozporządzenie najpierw ustanowiło jasną definicję UE „mleka i przetworów mlecznych”, jak również warunki dla uczciwej konkurencji pomiędzy mlekiem, a produktami konkurencyjnymi w obszarze określania produktu, nazewnictwa i reklamy.

Ochrona wprowadzona w Unii Europejskiej poprzez powyższe rozporządzenie bezpośrednio odzwierciedlała zalecenia przyjęte przez Komitet Rządowych Ekspertów FAO/WHO w „Kodeksie Zasad w Odniesieniu do Mleka i Przetworów Mlecznych”. Kodeks był powtórnie przeredagowany i sfinalizowany jako „Generalna Norma Kodeksowa Używania Określeń Mleczarskich” (nazywany dalej GSUDT³) 206-1999.

Kodeksowa GSUDT 206-1999 jest obecnie światowo rozpoznawana i została wdrożona przez różne rozporządzenia⁴ w ramach Wspólnej Organizacji Rynku UE (znanej także jako CMO) zgodnie z zasadą umieszczoną w Artykule 5(3) rozporządzenia (EC) nr 178/2002⁵ dot. wdrożenia międzynarodowych norm do prawodawstwa UE. To zagwarantowało ciągłość i globalną harmonizację ochrony określeń mleczarskich.

II Ochrona określeń mleczarskich w ramach prawa żywnościowego UE

Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwany dalej TFEU lub Traktat), a w szczególności jego Artykuły 39, 40 i 43 ustalają legalne ramy, w których są pojmowane zasady CMO, a tym samym i normy marketingowe.

³ Komentarz KSM: GSUDT – skrót od: *General Standard on the Use of Dairy Terms*

⁴ Rozporządzenie (EC) No 1234/2007 z dnia 22 października 2007 ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) oraz Rozporządzenia (UE) NR 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności

Połącz się ze światem mleczarstwa

Dla jasności, warto jest odróżniać ochronę określeń mleczarskich od ochrony konsumentów przed dezinformacją (Art. 7 Rozporządzenia (EU) nr 1169/2011)⁶. Specyficzne zasady odnoszące się do ochrony określeń mleczarskich bazują na Art. 39, 40 i 43 TFEU, podczas gdy ustalenia rozporządzenia (EU) nr 1169/2011 bazują na Art. 114 Traktatu. Odnośnie ich różnej bazy legislacyjnej w TFEU ta *lex specialis*⁷ dot. ochrony określeń mleczarskich przeważa nad *legi generali*⁸ dot. informacji o żywności dla konsumentów.

Dzisiaj, cel i zasady dla definicji, określeń i opisów na cele sprzedaży są zawarte w punktach preambuły 64 do 76, Art. 78 i Aneksie VII, Część III, Część IV oraz Część VII ostatniego Rozporządzenia (CMO) (EU) nr 1308/2013.

Aneks VII, Część III Rozporządzenia (EU) N° 1308/2013 zawiera cały szereg szczegółowych ustaleń:

Zasada generalna:

-Zgodnie punktem 5 pierwszy akapit : Nazwy, o których mleka i przetworów mlecznych, nie mogą być stosowane do produktów innych niż te, o których mowa w Aneksie VII, Część III Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013 (Aneks I do tego dokumentu)

- Zgodnie z punktem 6 pierwszy akapit: „nie wolno używać żadnej etykiety, dokumentu handlowego, materiału reklamowego ani żadnej formy reklamy⁹, ani żadnej formy prezentacji, które wskazywałyby, implikowałyby lub sugerowałyby, że produkt ten jest przetworem mlecznym jeśli nie jest to „mleko” lub „produkt mleczny¹⁰”.

Specyficzne ustalenie dla produktów złożonych:

- Zgodnie z punktem 3: „Pojęcie „mleko” oraz nazwy stosowane do przetworów mlecznych mogą być stosowane również w połączeniu ze słowem lub słowami oznaczającymi przetwory złożone, których żadna część nie zastępuje ani nie ma w zamierzeniu zastępować żadnego składnika mleka i w których mleko lub produkt mleczny są częścią zasadniczą – zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu.”

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności,

⁷ Komentarz KSM: *lex specialis* : ustawa szczególna

⁸ Komentarz KSM: *legi generali*: prawo ogólnejsze

⁹ Jak zdefiniowano w Art. 2 Dyrektywy Rady 2006/114/EC

¹⁰ Jak te opisane w Aneksie VII, Część III, punkty 1,2 i 3 Rozporządzenia (EU) No 1308/2013 (Aneks I do tego dokumentu – zgodnie z punktem 5 pierwszego ustępu: określenia dla mleka i produktów mlecznych nie mogą być używane dla produktów innych niż te odnoszące się do Aneksu VII, Części III Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013 (Aneks I do tego dokumentu)

Połącz się ze światem mleczarstwa

Wyjątek:

Zgodnie z punktem 5 drugi akapit: [Te ustalenia] “[..] nie mogą być stosowane do nazw produktów, których dokładny charakter jest oczywisty ze względu na tradycyjne stosowanie, lub kiedy nazwy te są wyraźnie stosowane w celu opisanego charakterystycznej cechy produktu”.

Ten wyjątek przewidziany w punkcie 5, który musi być czytany razem, a nie jako dwie alternatywy, został dalej uszczegółowiony przez wdrożenie finalnej i kompletnej listy wyjątków¹¹ wymienionych w Decyzji Komisji 2010/791/EU z 20 grudnia 2010¹².

III. Prawne wnioski Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości

Zasady Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (zwanego dalej ECJ lub Trybunał) powtórnie potwierdziły legalną ochronę definicji, określeń i opisów handlowych mleka i przetworów mlecznych. My sądzimy, że przed powtórным odwołaniem się do tego osądu, ważnym jest ekstrapolowanie fundamentalnych legalnych zasad wyrażonych przez ECJ odnośnie ochrony określeń mleczarskich.

Podsumowując:

A. Unijna **zasada proporcjonalności** wymaga, aby środki wdrożone przez instytucje UE nie przekraczały granic tego co właściwe i potrzebne w celu osiągnięcia celów realizowanych zgodnie z prawem poprzez legislację, o której mowa.

W przypadkach C-101/98 oraz C-422/16 (opisanych poniżej) ECJ podkreślił, że możliwość użycia nazwy „mleko” oraz określeń zarezerwowanych wyłącznie dla przetworów mlecznych jest dozwolona wyłącznie dla produktów, które spełniają wymagania ustalone w Aneksie VII Część III, Rozporządzenia nr 1308/2013.

Trybunał odnotował, jak te wymagania spełniają realizowane cele (w ramach punktów 65 do 79 preambuły Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013):

a) Niezniekształcone warunki konkurencji dla FBOs¹³

b) Takie same standardy ochrony konsumentów przeciwko jakiegokolwiek konfuzji odnośnie składu produktów, które mają zamiar zakupić

Trybunał dodał, że w przypadku braku zasad dot. ochrony określeń mleczarskich, nie byłaby możliwa identyfikacja przy poczuciu pewności odnośnie poszczególnych charakterystyk, odnoszących się do naturalnego składu produktów mlecznych.

¹¹ Punkty 33, 34, 38 i 40 wyroku w sprawie “Tofu Town” (C-422/16) przypominają ostateczny i gruntowny charakter listy wyjątków przytoczonych w Decyzji Komisji UE 2010/791/EU. Trybunał podkreślił zwłaszcza, że jedynie produkty wymienione w Aneksie Decyzji Komisji UE 2010/791/EU, zdarzają się w ramach wyjątków przytoczonych w Aneksie VII, Część II, punkt 5, drugi ustęp Rozporządzenia (EU) nr 1398/3013.

¹² Ta możliwość jest podana w art.91 par, 1a) Rozporządzenia (EU) No 1308/2013 (Artykuł 121 punkt. (b) ustęp (i) and punkt (c) ustęp (i) poprzedniego Rozporządzenia CMO, Rozporządzenie (EU) Nr 1234/2007).

¹³ Komentarz KSM: FBOs – Operatorzy Biznesu Spożywczego

Połącz się ze światem mleczarstwa

To byłoby w sprzeczności, z jednej strony z ochroną konsumentów z uwagi na prawdopodobieństwo konfuzji, która mogłaby być wywołana, a z drugiej strony z celem poprawy warunków ekonomicznych produkcji i marketingu oraz jakości mleka i przetworów mlecznych.

ECJ stwierdził, że zasady ochrony określeń mleczarskich są właściwe dla wykonania realizowanych celów. Ponadto, wymagania nie wychodzą poza to co jest potrzebne aby je osiągnąć. Trybunał podkreślił, że dodatek opisów lub wyjaśnień do mleczarskich określeń, dla produktów, które nie stosują się do zasad CMO, nie może zapobiec w pełni przed prawdopodobną konfuzją w odbiorze konsumenta. Dlatego też, zdaniem Trybunału, ustalenia Rozporządzenia CMO dot. chronionych określeń mleczarskich nie naruszają zasady proporcjonalności ¹⁴.

B. Zasada UE **równego traktowania** oraz zasada **nie-dyskryminacji** wymagają, aby porównywalne sytuacje nie były traktowane w sposób różny, a różne sytuacje nie mogą być traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione.

W orzeczeniu „Tofu Town” czytamy, że każdy sektor CMO posiada różne cechy. Dlatego też, różne wymagania dla producentów substytutów wegetariańskich lub wegańskich mięsa czy ryb, a inne dla producentów substytutów wegetariańskich czy wegańskich mleka czy produktów mlecznych, nie są niespójne z zasadami traktowania ¹⁵.

Ponadto porównanie technicznych zasad przyjętych w celu regulacji w różnych sektorach rynku nie może stanowić ważnej bazy w celu udowodnienia skargi dot. dyskryminacji pomiędzy niepodobnymi produktami, które to podlega innym zasadom ¹⁶.

i. „Diät-Käse” (16 grudnia, 1999; C-101/98)¹⁷

W sprawie „Diät-Käse” („dietetyczny ser”) z 16 grudnia 1999 (C-101/98). ECJ był pytany, czy produkt otrzymany z mleka, w którym, ze względów dietetycznych, naturalny tłuszcz mleczny został zastąpiony tłuszczem roślinnym może pomimo tego być przedmiotem handlu pod nazwą „ser”, razem z załączoną na etykiecie dodatkową informacją odnośnie składu produktu oraz specyficznego użycia.

¹⁴ Punkty 43 do 48, sprawy C-422/16 oraz punkty 30 do 34, sprawy C-101/98.

¹⁵ Punkt 50, sprawa C-422/16.

¹⁶ Punkt 51, sprawa C-422/16.

¹⁷ Sprawa C-101/98: Orzeczenie Trybunału (Izba Szósta) z dnia 16 grudnia 1999 r: Union Deutsche Lebensmittelwerke GmbH v Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft eV. Odniesienie do wcześniejszego wyroku: Bundesgerichtshof – Germany. Ochrona określeń używanych w marketingu mleka i produktów mlecznych – Rozporządzenie (EEC) nr 1898/87 – Dyrektywa 89/398/EEC – Stosowanie określenia „ser” do opisanego produktów dietetycznych w których naturalny tłuszcz został zastąpiony przez tłuszcz roślinny

Połącz się ze światem mleczarstwa

ECJ był pytany:

a) Czy zasady podane w Rozporządzeniu (EEC) No 1898/87 dotyczyły specyficznej legislacji dla produktów o specjalnych żywieniowych przeznaczeniach (produkty dietetyczne)

Na podstawie osądu ECJ rozumiemy, że chronione określenia mleczarskie, włączając “ser”, mogą być używane tylko wobec produktów otrzymanych wyłącznie z mleka i pod warunkiem, że żaden składnik mleczny nie został zastąpiony, nawet częściowo, podczas procesu produkcyjnego¹⁸. Odnotowujemy, że Trybunał rozważył potrzebę ochrony konsumentów w celu uniknięcia konfuzji pomiędzy produktami mlecznymi a innymi produktami żywności, włączając te zawierające częściowo składniki mleka¹⁹.

b) Czy jest istotne, że określenie “*dietetyczny ser zawierający olej roślinny dla diety o zmodyfikowanym tłuszczu*” jest dołączone poprzez dodatkowy opisowy materiał na opakowaniu²⁰.

W tym orzeczeniu ECJ czytamy, że dalsze pisemne wyjaśnienia nie zmieniają wymagań Rozporządzenia (EEC) Nr 1898/87 nakierowanego na ochronę konsumentów w odniesieniu to jakichkolwiek zmian w składzie produktów.

Sędziowie UE ustalili, że żadne dodatkowe wyjaśnienie odnoszące się do nazwy produktu nie może mieć wpływu na zakres ochrony zawarty w rozporządzeniu (EEC) nr 1898/87.

ii. “Pomazánkové máslo”²¹ (12 maja , 2015; T-51/14)²²

W dniu 12 maja 2015 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ustalił na rzecz Decyzji Komisji Europejskiej (2013/658/EU) dotyczącej odmowy stosowania nazwy “Pomazánkové máslo” (smarowne masło) przedłożonej w celu rejestracji jako gwarantowaną tradycyjną specjalność przez Republikę Czeską (tj. TSG) w ramach Rozporządzenia nr 1151/2012²³.

¹⁸ Punkt 20, sprawa C-101/98

¹⁹ Punkt 32, sprawa C-101/98

²⁰ [t.j.] 'Ten dietetyczny ser jest bogaty w wielonasycone kwasy...' lub 'Ten dietetyczny ser jest idealny dla świadomego-cholesterolowo stylu życia ?' Punkt 35 sprawa C-101/98

²¹ ‘Pomazánkové máslo’ (masło smarowne) jest produktem podobnym do masła, który jest stosowany do smarowania a także do wyrobu kremów, mas do smarowania i ciastek. Produkt ma minimalną zawartość tłuszczu 31% wagowo, minimalną suchą masę 42%, oraz zawartość wody do 58%. Punkt 11 i 12, sprawa C 37/11.

²² Sprawa T-51/14 Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (Druga Izba) z dnia 12 maja 2015. Republika Czeska versus System Komisji Europejskiej dot. gwarantowanych tradycyjnych specjalności – Rozporządzenie (EU) nr 1151/2012 – Odmowa prośby rejestracji nazwy ‘pomazánkové máslo’ (masło smarowne) jako tradycyjnej gwarantowanej specjalności – powiązanie z ustaleniami Rozporządzenia (EC) nr 1234/2007 specyfikującego warunki dla używania opisów handlowych ‘masło’.

²³ Rozporządzenie (EU) No 1151/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 listopada 2012 dot. systemów jakości produktów rolnych i żywności.

Połącz się ze światem mleczarstwa

W wyroku Trybunał powtórzył fundamentalne znaczenie ochrony określeń mleczarskich dla zapewnienia uczciwej konkurencji pomiędzy tłuszczami do smarowania mlecznego i nie-mlecznego pochodzenia oraz ochrony producentów i konsumentów ²⁴

Sędziowie odnieśli się szczególnie do dodatku do Aneksu XV Rozporządzenia nr 1234/2007, który ustala, że określenie handlowe „masło” jest zarezerwowane dla „produktu o zawartości tłuszczu mlecznego nie niższej niż 80%, ale mniejszej niż 90%, o maksymalnej zawartości wody 16% i o maksymalnej suchej masie beztłuszczowej 2%”.

Wyjątki ²⁵

ECJ podkreślił, że w tym specyficznym przypadku, jedyne wyjątki do tej zasady zostały ustalone w trzecim paragrafie punkt I(2) w Aneksie XV Rozporządzenia nr 1234/2007 (aktualnie Aneks VII, Część VII, punkt I Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013) i dotyczą ²⁶:

- a) Określenia dokładnej natury produktu, która jasno wynika z tradycyjnego użycia i/lub gdy określenie są jasno użyte do określenia charakterystycznej jakości produktu Te wyjątki są wymienione w legislacji UE
- b) Skoncentrowanych produktów (masło, margaryna, mieszanki) o zawartości tłuszczu 90% lub więcej.

iii. “Tofu Town” (14 czerwca, 2017; C-422/16)²⁷

W sprawie C-422/162, Verband Sozialer Wettbewerb eV vs TofuTown.com, sąd Niemiec zapytał Europejski Trybunał Sprawiedliwości czy Artykuł 78(2) i Aneks VII, Część III Rozporządzenia nr 1308/2013 musi być interpretowany jako uniemożliwiający użycie w marketingu i reklamie nazwy „mleko” i określeń, które Rozporządzenie ²⁸ rezerwuje wyłącznie dla produktów mlecznych, do określania produktów wyłącznie na bazie roślinnej.

²⁴ Trybunał wyraźnie odnosi do punktu 51 preambuły Rozporządzenia (EU) nr 1234/2007 – Punkt 33, sprawa T-51/14

²⁵ Punkt 39, sprawa T-51/14.

²⁶ Jak przewidziano pierwotnie w Art 2 punkt 2 Rozporządzenia (EC)nr 2991/94 z dnia 5 grudnia 1994, ustanawiającego normy dla tłuszczów do smarowania.

²⁷ Sprawa C-422/16 Wyrok Trybunału (Izba Siódma) z 14 czerwca 2017 Verband Sozialer Wettbewerb eV v TofuTown.com GmbH. Prośba od Landgericht Trier Reference o wstępne zasady – Wspólna organizacja rynków produktów rolnych – Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013 – Art. 78 i Aneks VII, Część III – Decyzja 2010/79/EU – Definicje, określenia i opisy handlowe – ‘Mleko’ i ‘produkty mleczne’ – Określenia używane dla celów promocji i marketingu wobec produktów na bazie wyłącznie roślinnej.

²⁸ Rozporządzenie (EU) nr 1308/2013

Połącz się ze światem mleczarstwa

To dotyczy nawet wtedy jeśli te określenia są rozszerzone o wyjaśnienia, czy wskazania opisowe, wskazujące na roślinne pochodzenie danego produktu.

ECJ stwierdził, że:

a) Zgodnie z Art. 78(2), definicje, określenia lub opisy handlowe przewidziane w Aneksie VII mogą być używane w Unii jedynie dla marketingu produktu, który odpowiada wymaganiom ustalonym w Aneksie ^{29 30}

b) Zgodnie z punktem 1, Część II, Aneks VII, określenie „mleko” nie może być legalnie użyte do określania produktów wyłącznie na bazie roślinnej, gdyż mleko jest, w ramach znaczenia tego ustalenia „produktem pochodzenia zwierzęcego”. Dlatego też, sędziowie UE stwierdzili, że wyjaśnienia, czy wskazania opisowe wskazujące na pochodzenie roślinne takiego produktu, jak soja, czy tofu, nie kwalifikują się w ramach listy określeń, które mogą być użyte z określeniem „mleko” ³¹

c) Zgodnie z Aneksem VII, Część III, punkt 2 oraz jak stwierdzono w wyroku ECJ z dnia 16 grudnia 1999 (C 101/98), że „produkt mleczny” wywodzi się wyłącznie z mleka i musi zawierać jego składniki. Dlatego też, produkt w którym jeden lub więcej składników mleka został zastąpiony, nawet jeśli tylko częściowo, nie może być oznakowany jednym z określeń odnoszących się do punktu 2 podpunktu a) Część III Aneksu VII Regulacji nr 1308/2013. Odpowiednio, określenia³² wymienione na liście Aneksu VII, Część III, punkt 2, podpunkt a) dla takich uregulowań jak serwatka, śmietanka, masło, ser i jogurt, nie mogą być legalnie używane dla określania produktów wyłącznie na bazie roślinnej ^{33 34}.

Wyjątki

Sędziowie podkreślili następnie wyjątki przytoczone w Aneksie VII, Część III, punkt 3 i punkt 5, podpunkt 2.

Sąd zidentyfikował dwie sytuacje, w których nazwa „mleko” oraz określenia używane dla przetworów mlecznych mogą być także użyte:

²⁹ ECJ przypomniał, że na podstawie ex Art. 78(2) oraz Aneks VII, Część III, punkt 6, pierwszy podpunkt Rozporządzenia nr 1308/2013, ta zasada stosowana jest jednakowo do marketingu jak i reklamy.

³⁰ Punkt 21, sprawa C-422/16.

³¹ Punkt 23, sprawa C-422/16.

³² W rozumieniu Art.17 Rozporządzenia 17 (EU) nr 1169/2011

³³ A także zgodnie z Aneksem VII, Część II, unkt 2 podpunkt (b) : „Nazwy w rozumieniu Art% Dyrektywy 200/13/E club Art. 17 Rozporządzenia (EU) nr 1169/2011 aktualnie stosowane dla produktów mlecznych”.

³⁴ Punkt 27, sprawa C-422/16.

Połącz się ze światem mleczarstwa

a) W połączeniu ze słowem lub słowami oznaczającymi przetwory złożone, których żadna część nie zastępuje ani nie ma w zamierzeniu zastępować żadnego składnika mleka i w których mleko lub przetwór mleczny są częścią zasadniczą – zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu.³⁵ (Aneks VII, Część III, punkt 3 Rozporządzenia nr 1308/2013).

b) Dla określania produktów, których dokładny charakter jest oczywisty ze względu na tradycyjne stosowanie, lub kiedy nazwy te są wyraźnie stosowane w celu opisanía charakterystycznej cechy produktu.^{36 37} (Aneks VII, Część III, punkt 5 drugiego ustępu Rozporządzenia nr 1308/2013). Te wyjątki są wymienione na liście w legislacji UE.

Chociaż wynika jasno z *ostatecznej i wyczerpującej listy*³⁸ produktów podanej w Aneksie I do Decyzji 2010/791, że użycie, w nazwie produktu określenia „śmietanka” razem z dodatkowym określeniem jest dozwolone pod pewnymi warunkami, w szczególności dla znakowania napojów spirytusowych lub zup, żaden z tych warunków nie jest satysfakcjonujący przy określeniach takich jak „śmietanka ryżowa w sprayu”, w procedowanej kwestii³⁹.

Wnioski

W dniu 14 czerwca 2017, ECJ orzekł, że Art. 78(2) i Aneks VII, Część III, Rozporządzenia nr 1308/2013 musi być interpretowany jako uniemożliwiający określeniom „mleko” i opisom zarezerwowanym przez to rozporządzenie wyłącznie dla produktów mlecznych używanie w marketingu i reklamie do określania produktów produkowanych wyłącznie na bazie roślinnej. To stosuje się nawet wówczas, gdy te terminy są rozszerzone poprzez wyjaśnienie lub określenia opisowe wskazujące na roślinne pochodzenie produktu, którego to dotyczy, chyba że ten produkt jest umieszczony na liście Aneksu I do Decyzji 2010/791.

³⁵ Punkt 31, sprawa C-422/16.

³⁶ Ostateczna i wyczerpująca lista produktów o których mowa w późniejszych ustaleniach została umieszczona w Aneksie I do decyzji 2010/791 [zgodnie z Art. 121(b) Rozporządzenia nr 1234/2007 (obecnie, w treści Art. 91, pierwszego podpunktu (a) Rozporządzenia nr 1308/2013. **Dlatego też, wyłącznie produkty ustalone w tym aneksie podchodzą pod wyjątki ustanowione w drugim podpunkcie Aneksu VII, Część III, punkt 5 drugiego podpunktu Rozporządzenia nr 1308/2013.**

³⁷ Punkt 33, sprawa C-444/16.

³⁸ Patrz uwaga 6.

³⁹ Punkt 37, sprawa C-422/16.

Połącz się ze światem mleczarstwa

IV. Stan obecny i przyszła ochrona określeń mleczarskich

Ochrona określeń mleczarskich pozostaje jako zagadnienie najwyższej wagi, gdyż sektor roślinny rozwija określanie i marketing swoich produktów używając terminów mleczarskich w sposób bezpośredni oraz pośredni.

i. Przykłady ⁴⁰ błędnego używania w handlu definicji, określeń i opisów handlowych mleka i produktów mlecznych na wewnętrznym rynku UE.

a) Bezpośrednie błędne użycie chronionych nazw mlecznych

- Niemcy

Przykłady: ser świeży i wegetariański ser świeży ⁴¹

Składniki: zrobiony z soi (woda, lecytyna sojowa, tłuszcz kokosowy*, maltodekstryna*, mąka ryżowa*, sól, substancja ukwaszająca/kwasek cytrynowy, środek wiążący (mączka z drzewa świętojańskiego*, guma ksantanowa) antyoksydant kwas askorbinowy . * Wytworzony pod nadzorem ekologicznym.*

⁴⁰ Te rysunki i wyjaśnienia poniżej reprezentują przykłady produktów sprzedawanych aktualnie (maj 2018) lub w ostatnim czasie w różnych europejskich krajach członkowskich

⁴¹ Produkty sprzedawane w Niemczech w 2016

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

Składniki: woda, tłuszcz kokosowy, izolat białka tubinu, cukier, dekstroza, błonnik cytrusowy, skrobia modyfikowana, sól, szczypiorek, pietruszka, koper, wegańskie kultury starterowe.

- Francja

Przykład: Ser kozi smakowy

Składniki: olej kokosowy, skrobia*(kukurydza*, tapioka*), olej rzepakowy*, białko, sól morska zagęszczacz(karragen, mączka chleba świętojańskiego), naturalne aromaty (0,8%), antyoksydant (kwas cytrynowy), kurkuma* rolnictwo organiczne – Rolnictwo EU- Może zawierać gluten, orzechy włoskie, seler i gorczycę*

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

Te produkty używają określenia “ser” w ich nazwie ⁴², nawet pomimo tego iż nie są produktami mlecznymi.

Niemiecki produkt „Ser świeży” używa określenia „bezmleczny” na dole przedniej strony opakowania. Jak stwierdzono przez ECJ, opisy lub wyjaśnienia dodatkowe wskazujące na roślinne pochodzenie produktu, którego to dotyczy, nie mają wpływu na zasady dotyczące ochrony określeń mleczarskich.

- Niemcy

Przykłady: analog jogurtu z mleka kokosowego i analog jogurtu

Składniki: mleko kokosowe, skrobia, kultury jogurtowe (wegańskie)

Składniki: Jogurt z mleka kokosowego z żywymi kulturami (85%) (mleko kokosowe (50%), woda kokosowa(45%), mąka kukurydziana, skrobia ziemniaczana, pektyna (z owoców), wyselekcjonowane kultury bezmleczne ((S. Thermophilus + L. Bulgaricus, Lactobacillus Acidophilus, Bifidobacterium Lactis), kompot z jagód (15%) (koncentrat soku winogron, jagody (39%), woda, skrobia (mąka kukurydziana), koncentrat soku z cytryn, naturalne aromaty).

⁴² W rozumieniu art.17 rozporządzenia (EU) nr 1169/2011.

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

- Zjednoczone Królestwo

Przykład: jogurt kokosowy

Składniki: miąższ z młodego kokosa (54%), woda kokosowa, woda źródlana, śmietana kokosowa, masło kokosowe, żywe wegańskie kultury jogurtowe

Te produkty używają w swoich nazwach określeń "yogurt" lub "Jogurt", , nawet pomimo tego iż nie zawierają mleka. Produkty używające określeń „zamiennik jogurtu z mleka kokosowego” lub „jogurt

kokosowy” – żaden z nich nie jest włączony do finalnej i wyczerpującej listy odstępstw dozwolonych w języku angielskim lub niemieckim (zgodnie z Decyzją Komisji 2010/791/Eu z dnia 20 grudnia 2010).

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

Jak stwierdzono poprzez wyrok ECJ C422/16, opis lub wyjaśnienia dodatkowe wskazujące na roślinne pochodzenia produktu (takie jak „bezmleczny” lub „kokosowy”) nie mają wpływu na zasady dot. ochrony określeń mleczarskich.

b) Nadużycie w postaci stosowania chronionych określeń dla określania składu produktu

- Francja

Przykład : Ryż w mleku⁴³

Składniki: mleko kokosowe (33%) (ekstrakt kokosowy, woda), cukier ryż(10%), mąka ryżowa, stabilizatory: mączka ziemniaczana i mączka z drzewa świętojańskiego; sól, ekstrakt wanilii (<1%), laska wanilii (<1%)

Ten produkt używał określeń “Ryż w mleku” oraz napisów „bezmleczny”. Produkt łamał zasady odnoszące się do określeń mleczarskich w produktach kompozytowych. Takie produkty mogły używać określeń mleko i określeń stosowanych dla przetworów mlecznych, gdy mleko lub przetwory mleczne są istotną częścią albo w relacji do ilości lub dla charakterystyki produktu. Jak podkreślono na froncie opakowania ten produkt nie zawierał mleka ani przetworów mlecznych i dlatego

⁴³ Produkt sprzedawany we Francji w czerwcu 2017

przekraczał zasady wymienione powyżej dotyczące chronionych określeń mleczarskich zgodnie z rozporządzeniem (EU) nr 1308/2013.

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

c) Błędne używanie chronionych określeń mleczarskich w kombinacji z autoryzowanymi wyjątkami

- Francja

Przykład : ‘Mleko kokosowe’ & ‘mleko o naturze roślinnej’

Składniki : Woda kokosowa (60%), woda, śmietanka kokosowa (10%), wapń (fosforan wapnia), magnez (siarczan magnezu), witamina A, cynk (siarczan cynku), stabilizatory (żel celulozowy (E460), karboksymetylceluloza (E466)). Bez glutenu. Bez laktozy. Bez soi. Bez konserwantów. Bez barwników.

Ten produkt odnosi do : “mleka o naturze roślinnej” w sposób oczywisty mylnie używając określenia „lait” (mleko) dla wskazania produktu na bazie roślinnej i tym samym łamiąc zasady ochrony określeń mleczarskich. Słownictwo na produkcie ignoruje wyroki ECJ, które wyjaśniają, że dodatkowe wskazania pochodzenia roślinnego produktu nie stanowią wyjątku od zasad dot. chronionych określeń mleczarskich.

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

d) intencjonalnie błędne określenia mleczarskie

- Zjednoczone Królestwo

Przykład: „Whole mylk”⁴⁴

Składniki: Woda źródlana, śmietanka kokosowa, Brązowy ryż, Orzech nerkowca,, Sól himalajska, odżywcze drożdże

Ten produkt używa nieznacznie zmodyfikowanego określenia (mylk zamiast milk), co jest jasno odbierane przez konsumenta jako odnoszące się do mleka chociaż słowo zostało napisane z błędem. Uważamy to jako idące w odwrotnym kierunku niż intencje zasad dot. chronionych określeń mleczarskich. Jeśli używanie słowa „mleko” jest nie dozwolone, wtedy użycie słowa „mylk” nie powinno być także dozwolone.

Ten produkt używa słownictwa „bezmleczny” na dole frontu opakowania. Jak stwierdzono przez ECJ, opisujące lub wyjaśniające dodatkowe wskazania roślinnego pochodzenia produktu nie mają wpływu na zasady dot. ochrony określeń mleczarskich.

e) Błędne używanie chronionych określeń mleczarskich w reklamie produktów mlecznych.

- Niemcy

⁴⁴ Komentarz KSM: whole mylk – odpowiednikiem polskim mogłoby być np. określenie „pełne mliko”, gdzie słowo „mliko” jest rodzajem błędnego określenia „mleko”

Przykład: Odniesienie do określenia “wegańskie masło” w reklamie produktu

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

Reklama tego produktu używa określenia “masło”, pomimo tego iż nie jest to produkt mleczny. Jak stwierdzono przez ECJ w wyroku C-101/98 i C422/16 opisy lub dodatkowe wskazania wyjaśniające roślinne pochodzenie produktu nie mają wpływu na zasady ochrony określeń mleczarskich.

- Dania

Przykład: Odniesienie do określenia “mleko” w reklamie produktu

Reklama tego produktu używa określenia „mleko”, pomimo iż nie jest to mleko.

Jak stwierdzono przez ECJ, opis lub dodatkowe wyjaśnienie wskazujące na roślinne pochodzenie danego produktu (taki jak „bez mleka”⁴⁵) nie wpływa na zasady dot. ochrony określeń mleczarskich.

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

ii Nie-handlowe mylne używanie definicji, określeń i opisów handlowych mleka i produktów mlecznych w UE

Błędne użycie określeń mleczarskich jest coraz częstsze w mediach społecznościowych, ale także w książkach i gazetach z przepisami kulinarnymi. Pomimo tego, że zasady ochrony określeń mleczarskich są przeznaczone do stosowania wyłącznie w celach praktyk handlowych, EDA uznaje jako istotne i spójne i właściwe stosowanie definicji i określeń mleczarskich produktów w celu właściwego postrzegania przez konsumentów istotnych różnic pomiędzy mlecznymi i nie-mlecznymi produktami.

- Francja
Przykład książki z przepisami

Fromage végétal

Ricotta
Dans un robot ménager, mixer 250 g de tofu ferme (égoutté et séché avec du papier absorbant), 2 c. à c. de jus de citron, 2 c. à c. d'huile d'olive, ½ gousse d'ail émincée, ½ c. à c. de gros sel de mer et du poivre fraîchement moulu. Ne pas trop mixer, sinon le mélange finira en purée : il faut garder un peu de texture.
Pour environ 250 g

Fromage de chèvre
Faire tremper 160 g de noix de cajou dans l'eau pendant au moins 4 h. Égoutter et rincer soigneusement. Mixer dans un blender avec 2 c. à s. d'eau, 4 g de probiotiques en poudre et 1 pincée de sel de mer fin, jusqu'à obtenir une pâte lisse. Transvaser dans un bol, couvrir de film alimentaire et maintenir au chaud pendant 12 h. Ajouter 2 c. à s. de vinaigre de vin blanc et 2 c. à s. de levure alimentaire. Réserver 24 à 48 heures au réfrigérateur, jusqu'à ce que le mélange soit ferme.
Pour environ 200 g

V. Wnioski

Tak więc, aby kontynuować potrzebną ochronę konsumentów i warunki konkurencji pomiędzy operatorami biznesu żywnościowego, EDA i jego członkowie proszą Krajowe inspekcje wdrażające w koordynacji ze służbami Komisji UE:

A. Aby respektować brzmienie i zestaw wyroków ECJ odnośnie stosowania zasad ustanowionych w Art. 78 i Aneksie VII, Część III, Część IV i Część V Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013. W szczególności odnośnie konkretnej rynkowej sytuacji jak opisano w paragrafie IV tego dokumentu.

⁴⁵ Komentarz KSM: na opakowaniu napis „bez mleka krowiego oraz składników mlecznych”

B. Aby oceniać użycie określeń mleczarskich dla nie-mlecznych produktów jako, pod żadnym względem, nieakceptowane.⁴⁶ W szczególności:

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

a. Nawet jeśli te określenia są rozszerzone poprzez wyjaśnienia lub opisy wskazujące na pochodzenie produktu na bazie roślinnej.

b. Włączając przypadki gdzie produkty są oznakowane jako alternatywy dla produktów mlecznych na bazie-x .

C. Aby zezwolić na stosowanie określeń produktów wyłączonych z zasad ochrony określeń mleczarskich jedynie jeśli te określenia (różne w różnych językach Unii) są włączone w Decyzję Komisji UE 2010/791/EU, z powodu ich tradycyjnego stosowania w poszczególnym kraju członkowskim oraz/lub gdy te określenia są w sposób jasny użyte do opisanie charakterystycznej jakości produktu.

D. Aby pozwolić na używanie określeń mleczarskich w powiązaniu ze słowem lub słowami określającymi skład produktu tylko wtedy, gdy mleko i przetwory mleczne są istotną częścią w odniesieniu do ilości lub dla charakterystyki produktu.

E. Aby wdrożyć zasady ochrony określeń mleczarskich zarówno w informacji na froncie opakowania (nazwa produktu, znak handlowy, marka, lista składników, itd.) oraz dla reklamy produktu (informacji w Internecie oraz w jakimkolwiek materiale reklamowym/marketingowym).

F. Te względy stosuje się także do umieszczania produktu w środowisku handlu. Substytuty mleczne nie powinny być umieszczane w sekcjach mleczarskich środowiska handlowego, ponieważ nie są one produktami mlecznymi, a ta praktyka stoi w sprzeczności z fundamentalnymi zasadami stosowania przepisów dot. ochrony określeń mleczarskich.

G. W zgodności z interpretacją ECJ, aby integrować ten sam poziom ochrony gwarantowany przez Art. 13 punkt 1 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 w przypadku geograficznych określeń do ustaleń Aneksu VII, Część III, punkt 6, podpunkt 1 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 dot. ochrony określeń mleczarskich.

H. Aby kwalifikować jako nieakceptowane użycie nieznacznie zmienionych określeń mleczarskich (które są w sposób jasny kojarzone jako takie określenia przez konsumenta).

⁴⁶ Jak zreferowano w punkcie 2.1.1 oraz w odnośniku 1 "Nota Komisji dot. pytań I odpowiedzi dot. stosowania rozporządzenia (UE)nr 1169/2011 Parlamentu UE i Rady w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności " (2018/C 196/01)

I. Aby wzmocnić wdrożenie rozporządzenia (EC) nr 882/2004 i następnie, kolejno, liczne narzędzia ustalone przez nowe Rozporządzenie dot. Oficjalnych Kontroli (EU) nr 2017/625⁴⁷, w szczególności system Administracyjnej Pomocy i Współpracy (AAC), aby zapewnić właściwe użycie chronionych definicji, określić i opisać handlowych mleka i produktów mlecznych ex Art.78 i Aneks VII, Część III ostatniego Rozporządzenia (CMO) (EU) nr 1308/2013

Połącz się ze światem mleczarstwa

Aneks I

ANEX VII, CZĘŚĆ III Rozporządzenia (EU) nr 1308/2013

Mleko i produkty mleczne

1. „Mleko” oznacza wyłącznie zwykłą wydzielinę z wymion – bez żadnych dodatków ani niepoddaną ekstrakcji – otrzymywaną z co najmniej jednego doju.

Jednakże, określenie „mleko” może być użyte:

a) do mleka przetworzonego bez zmiany składu lub do mleka, którego zawartość tłuszczu została znormalizowana na mocy części IV;

b) w połączeniu z wyrazem lub wyrazami oznaczającymi typ, klasę jakości, pochodzenie lub przeznaczenie takiego mleka lub opisującymi technologiczny proces jego przetworzenia lub zmianę składu, której zostało ono poddane, pod warunkiem że zmiana ta jest ograniczona do dodania lub usunięcia naturalnych składników mleka.

2. Do celów niniejszej części pojęcie „przetwory mleczne” oznacza produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przy założeniu że można dodać substancje konieczne do ich wytworzenia, o ile nie stosuje się ich do zastąpienia – w całości lub w części – jakichkolwiek naturalnych składników mleka.

Wyłącznie dla przetworów mlecznych zarezerwowane są:

a) następujące nazwy stosowane na wszystkich etapach wprowadzania do obrotu:

(i) serwatka

(ii) śmietanka;

(iii) masło;

(iv) maślanka;

(v) olej maślany;

(vi) kazeina;

(vii) bezwodny tłuszcz mleczny;

(viii) ser;

⁴⁷ Stosowane od grudnia 2019

- (ix) jogurt;
- (x) kefir;
- (xi) kumys;
- (xii) viili/fil;
- (xiii) smetana;
- (xiv) fil;
- (xv) rjaženka;
- (xvi) rūgušpiens

eda

Połącz się ze światem mleczarstwa

(b) nazwy w rozumieniu Art. 5 Dyrektywy 2000/13/EC lub Art 17 Rozporządzenia (EU) nr 1169/2011 aktualnie używanych dla produktów mlecznych.

3) Pojęcie „mleko” oraz nazwy stosowane do przetworów mlecznych mogą być stosowane również w połączeniu ze słowem lub słowami oznaczającymi przetwory złożone, których żadna część nie zastępuje ani nie ma w zamierzeniu zastępować żadnego składnika mleka i w których mleko lub produkt mleczny są częścią zasadniczą – zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu.

4) W odniesieniu do mleka podaje się gatunek zwierzęcia, od którego dane mleko pochodzi, jeżeli nie jest to mleko krowie.

5) Nazwy, o których mowa w pkt 1, 2 i 3, nie mogą być stosowane do produktów innych niż te, o których mowa w tych punktach.

Przepis ten nie ma jednak zastosowania do nazw produktów, których dokładny charakter jest oczywisty ze względu na tradycyjne stosowanie, lub kiedy nazwy te są wyraźnie stosowane w celu opisanía charakterystycznej cechy produktu.

6) W odniesieniu do produktów innych niż opisane w pkt 1, 2 i 3 niniejszej części nie wolno używać żadnej etykiety, dokumentu handlowego, materiału reklamowego ani żadnej formy reklamy,

określonej w art. 2 dyrektywy Rady 2006/114/WE (1), ani żadnej formy prezentacji, które wskazywałyby, implikowałyby lub sugerowałyby, że produkt ten jest produktem mleczarskim.

Jednak w odniesieniu do produktu, który zawiera mleko lub przetwory mleczne, nazwa „mleko” lub nazwy, o których mowa w pkt 2 akapit drugi niniejszej części, mogą być stosowane tylko do opisanie jego podstawowych surowców i wymienienia jego składników, zgodnie z dyrektywą 2000/13/WE lub rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011.

